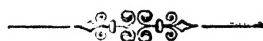

હરામી હોરો.

અંક ૧ લો. પ્રવેશ ૧ લો.

રથળ બંગલો કુલકાર એકલી.

ગાયન.

કુલકાર— પ્રભુ સુણ અર્જ તું મારી,
 કહું મારી માનો ગોરધારી.—૨૬
 અંતરયામી છો ત્રીપુરારી,
 વિનતી કરૂં શીશ નામી;
 પૂત્ર છે મારો ઘણોરે નઠારો,
 મિત્ર મળ્યા એને કામી. ૧
 નાત જાતમાં આખરૂં ખોઈ,
 હજી ન તજે મૂખાઈ;
 વહુંતો કાલે આવીને રડશે,
 ત્યારે થશેરે લવાઈ. ૨
 બાપ બિચારો કહી કહી થાક્યો,
 એમાં ન દીઠી નવાઈ;
 કાણુ જણે પ્રભુ શા પાપ કીધા,
 અંતે જવું અકલાઈ. ૩

હાથ જોડી પ્રભુ મસ્તક નામું,
 આશ પૂરી કરો મારી;
 અંતરમાં શરમાઈ મરું છું,
 સાહે કરોને મૂરારી. ૪

તારાચંદ—(પ્રવેશકરીને) પ્રિયા, તું આમ અકલાયછે
 શું કરવા; તારા આવા વલોપાતથી અને છાતી-
 ફાટ રડવાથી તેને કાંઈ અસર થવાની હતી ?

પુલકોર—પ્રાણનાથ, તમે કહો છો તે સત્ય છે પણ મને
 તો હવે એક નવી ચીંતા પેદા થઈ છે.

તારાં—પ્રિયા, તે વળી શાની ?

પુલકોર—સ્વામિનાથ, શું કહું મુવાં એ આટલા દીવશ
 તો જન્મ કર્યું તેમ આલ્યું, પણ પેલી પારકી
 દીકરીની શી ગત ? કોણજાણે તે બિચારીના ન-
 શીખમાં કેવા પ્રકારનું દુઃખ વેઠવું સરજ્યું હશે.

તારાં—પ્રિયા, હા ખરીવાત, હું તો તે વાતજ વીસરી
 ગયો હતો.

પુલકોર—પ્રાણનાથ, એ મુવોતો લુચ્ચો છે કદાચ દાનત
 ખગડી તો દાગીના જરીઆન આદીપણ રવાના
 કર્યા વીના રહે નહીં તો ?

તારાં—પણ પ્રિયા, કદાચ તેને જોઈ અધી લત છોડીદે તો?

કુલકોર—પ્રાણનાથ, તમો આવા સમજી થઈ કેમ ભુલ કરો છો, હુઆ હરામી હામીય છોકરાઓની જ્યાં સુધી સંગત છે ત્યાંસુધી એ ભાઈ કાંઈ પાંધરે પાંધરા ચાલે નહીં.

તારાં—પ્રિયા હા ખરી વાત. ગઈ કાલેજ આપણે પેલી “ લલિતા દુઃખદર્શક ” અને “ મોહન દુઃખદર્શક ” ની ચોપડી નહોતી વાંચી ! એમાં પણ નહારા સોખતોથી બિચારા આખરૂદારના છોકરા કેવા યુરા હાલે રખડતા મુંવા.

કુલકોર—પ્રિયપતિ એ વાતનો ખરી, કદાચ આપણે તેને આધારે હોતતો ! ઝેર ખાઈ મર્યાવિના કાંઈ છુટકો હતો ?

તારાં—પ્રિયા, માણાપે તેમના પુત્રપર ફરજ બજાવવી એ તેમનો ધર્મ છે અને તે છતાં જો તેવા દુષ્ટ પુત્રો ન શાંલજોતો પછી ફેડે એનું માથું અને કાઢે રાતુ.

કુલકોર—પ્રાણનાથ, વિચારમાને વિચારમાં વખત ઘણો નીકળી ગયો.

તારાં—પ્રિયા, ચાલો ત્યારે, (જાયછે)
સ્થળ (રસ્તો)

હીરો—

ગાયન

શું રે કરું હવે મિત્ર ઓ મા'રા;
 ચેન પડે નહીં શાંભળો પ્યારા.— ટેક
 તાત ખીજછે માતા દુલેછે;
 નારી નઠારી નશીળે છે પ્યારા.— ૧
 વિત્ત જડે નહીં માલ મલે નહીં;
 દીલ જુરાયછે દુઃખે ઓ પ્યારા.— ૨

મિત્રો—

ગાયન

સુન મિત્ર તું વાત હમારી, જરા ધીરજ ધરો મન માહી;
 હમે છઠ્યે તમારા ભાધરે, સુન મિત્ર.— ટેક.
 તાલ રચવો હવે એક કાંઈ, પડે મજ જથી બહું સારી;
 એમાં નંથી ખીજ કાંઈ નવાધરે, સુન મિત્ર.— ૧
 વહું કાલે આવી છે તારી, જરીઆન હશે બહું ભારી;
 માટે કરવી હવે ચપળાઈરે, સુન મિત્ર.— ૨

હીરો—

ગાયન

ભલી કીધી મુજને અજબ વાતડી;
 ખુશી ઉપની દીલમાં થયો હું મગન.— ટેક
 નહીં મિત્રો તમ જવા મુજને મળે;
 દુઃખીને સુખી કીધો એથી મગન.— ૧

(૫)

અગર મિત્રો મારા તમો નહીં કહો;
ફરો જુરા પામી હું થાઉં ખલલ.— ૨
નશીબ કમનશીબનો છું હું રે જરી;
મને મિત્રો તમજેવા મળવા કઠણ.— ૩

૧ મિત્ર—હીક લાઈ એ તાલ અચ્છો છે.
૨ મિત્ર—અરે હાસ્તો પછો તો ચમન ચમન અને
ચમન.

હીરો —પ્રીયમિત્રો હું હવે જાગંછુ તમો મારા
ઝોરડાની પાછલી બાજુની ભીંત આગળ-
ની પારી પાસે જિભા રેહેજો અને અંદરથી
જે કાંઈ ગાંસડી નાખુ તેલઈ આપણી દરરો-
જની જગાએ મુને મળજો.

૧ મિત્ર—બહું સાડ લાઈ એ તો હમારું કામ.

૨ મિત્ર—ચાલ લાઈ ત્યારે ખોટી કાંની.

(સર્વ જાયછે પડછ પડેછે.)

અંક ૧ લો પ્રવેશ ૨ જો.

સ્થળ, મોતીનો ઝોરડો

ગાયન

મોતી-ઓ પ્રભુ દયા કરી સીતમ કરો નહીં,

ગરીબ તુંજ પુત્રીની અરજ ધરજરી. ૨૬

ધ્યારા પતિવીના જરા નહીં મુંને ગમે;

જીવાની પૂરી ખીલી છે તેથી ક્યો નહીં. ૧

પતિ જીગારી ને વળી ઉડાવનાર છે;

ખતા ઘણી ખાધી ખરી પ્રીતમ ડગ્યો નહીં. ૨

ભણેલો ને ડાહ્યો ઘણો વિચારવંત છે;

કંમળ સોમતીથી એ કાંઈ ક્યો નહીં. ૩

અરેરે ઇશ્વર હજી તો પ્રિયપતિનું ઠેકાણું નથી, કા-
ણજણે ક્યાં હુંડી શીકારવા ગએલા છે, અહીંઆ હું
એકલી ક્યાં સુધી ભૂતની માફક બેસી રહું. ચાલ જીવ
જરા આડીતો પડું.

(સુધ જાય છે હીરો પ્રવેશ કરે છે)

હીરો—

ગાયન.

જેતું નારી મારી ધ્યારી મુખપર લાલી ભરભર ભેલ,

સોમળ સામન ઝવરે દોલત તતપર ધરધર કરકર ભેલ

જેતું કશે આશ્ત લેશે મનપર વેરે પલ પલ વેર,

રોઘ ખુશે રોઘ રૂસે તનસે છુટે મન મન તેલ.

સિઆનીયા જરાં, તું ઊંઘ લે ભલા

ખીલીખીલીકળ, પડી હવે મઝા

એ કાઠીએ ખસા, ઝો મારીએ ગદસા

નિભાવી રેહેવું ત્યાં ઠીક છે, જરજર મેલ.— ટેક

જુવોતો ખરા જણે નવલસા હીરજીની દીકરીજ તો.
રાંડ એટલામાં તો જણે મરીજ ગઈ ન હોય! ના,
પણ સાઈ થયું હવે મને હાથ મારવાને ઠીક દાવ આ-
વ્યો છે. ચાલ જીવ, જલદી થા, વાટ કોની જુએછ.
(જર્મી ખાંખાં ખેલા કરેછે) રાંડ પાકી હોય એમ લાગેછે
કદાચ મારી માએનો નહીં લઈ લીધા હોય !
(માતી ઝગઝગી ઊઠે છે) અરે વળી આ ખસા ક્યાંથી મ-
શાનમાંથી નીકળી.

મોતી—(હીરાપાએ જાહેને) મારા પ્રિયપતિ આપ
ક્યારના પંધાર્યા છો ! આપને આજે આટલી
વાર ક્યાં લાગી વાડ ?

હીરો— મેર રાંડ બારતો હમણા વાગ્યાછે, હજીતો મારે
ફરવા જવું છે.

મોતી—પ્રાણનાથ, આવી અંધારી અને આટલી મોટી
રાતે તે વળી કોની સાથે ફરવા જવું છે.

હીરો— રાંડ શંખણી તેની તારે શી પંચાતી, તું કાણ
મને પુછનારો ?

મોતી—પ્રિયપતિ હું આપને સેહેજ પુછું છું તેમાં આ-
પ શા માટે ધુસ્સે થાવ છો.

હીરો —(રાંડને ફેસ લાવીને પૂછીતો જોઈ) પ્રિયા, તારા
દાગીના આદી જરીઆન કયાં છે વારં ?

મોતી —પ્રાણનાથ, આપણી માતાજી પાસે છે, કેમ?
કાંઈ કામ છે; કહોતો હું તેમનો પાસેથી
લઇઆવું.

હીરો —તારે રાંડ, મારે તેનું શું કામ છે? હું તો
સેહેજ પુછું છું જે સંભાળીને રાખજે. (જ-
વામાંડે છે.)

મોતી—પ્રાણનાથ, આપ વેહલા પધારજો હું એકલી છું.
હીરો—એકલી છે તેને હું શું કરું! કોણ તારો આપ
તારી રખવાલી કરે. (જાય છે)

મોતી—કોણજાણે હું અભાગણીએ શા પાપ કીધા છે જે
મારેજ કમ્મે આવો પતિ મળ્યો. હું રાંડ જેમ
જેમ નરમ થતી ચાલી તેમ તેમ તો જાણે સર-
સ્વતિજ પ્રસન્ન થવા લાગી ! અરેરે પ્રભુ આતે
શું કહવાય? કૂટકૂટરે વિધાત્રા મારે કમ્મેજ તુંને
આવો સરજવાને મળ્યો? ખરેખર એમાં તારો

લગારે વાક નથી. પૂર્વે કોઈને દુભાવ્યો હશે
 અથવા તો કોઈની ગરદન મારી હશે તેથી મારે
 આવા દુઃખદાયક સંકટો વેઠવા પડે છે.
 ખસ ખસ હવે થઈ રહ્યું. મારી છાતી હવે કંથુ
 કરતી નથી, એટલુંજ નહીં પરંતુ મારા મનનો
 ચીંતારૂપી અગ્નિનો કુંડીથી, મારા શરીરના
 સર્વે અવ્યયોમાં તેની જ્વાળાઓ મોહીનીના
 ચક્કાટથી, નીસ્તેજ થઈ હંમેશ અળ્યા કરેછું.
 ઓનોધારાના આધાર અશક્ય કાર્યને ઉત્પન્ન
 કરનાર આ ચંડાલ, દુષ્ટ તેમજ પાપણીની કર
 ગરી કરેલી પ્રાર્થનાનો પુકાર એક ચીત્તે સાંભળ.

ગાયન

મુજપર એ એવા લાગ શાને લેવા છાજેરે. ટેક
 (કલકાર ચમરણી) ભોલીછું હું ખાલા
 (દાખલથઈ સાંભળેછે)અળું દુઃખે ખ્યારા. ૧

પતિ મુજ અભાગીરે
 મૂખે સરસ્વતી ભારીરે
 જાજ રાંડ છુંડો કુખજ
 હટ હટ હટ થોડો દુરજ
 હવે ચુપ કીજ દમ ખાજ

તનપર એ કેવા બોલ અગ્નિજ્વાળ લાગેરે. ૨

પ્રભુ પ્રાણ પ્યારારે

નમી કરું ચાળારે

દે દે મોત જલ્દી હવે

દુનીઆથી છોડવ મુજને

ખરું કહુંછું તુજને

તનપર એપીયુનું દુઃખ મુજથી નવ સોસાયરે. ૩

(બેચેન થઈ પડે છે કુલકોર સાવધ કરે છે.)

કુલકોર—અરેરે આ તે શું, પુત્રી આમ શામાટે અક-
ળાય છે.

મોતી—(બેચેનમાં) અરેરે મારો જીવ કેમ જતો નથી?
(મોતી સાવધ થાય છે) અરે કાણ ? સાસુજી, એટ-
લામાં સીપાઈ આવે છે.

સિપાઈ—માઈ તારાચંદ શેડયા હેજ ઘર કાય ?

કુલકોર—(ધમરાઈને) હા, કેમ ભાઈ ? તેમનું શું કામ છે.

સિપાઈ—માઈસાહેબ, ત્યાનલા પત્ર દેઆયા આહે.

કુલકોર—ભાઈ જરા બેસ, હું હવણા બોલાવી આવુંછું.

(જાયછે)

સિપાઈ—માઈ લવકર યા હો.

મોતી—અરે, ભાઈ આ કાગળ ઢાણે મોકલ્યો છે.

સિપાઈ—બાઈસાહેબ તે કાય મત્રા ઠાક નાહીં.

મોતી—વારં, ભાઈ, તું કોનેત્યાં ચાકરી છે.

સિપાઈ—બાઈ સાહેબ, મી પોલીસચા સિપાઈ આહે.

મોતી—(ચમકીને) અરે ભત્રામાણસ, જરા મુને કેહે-
તો ખરો, જે આ કાગળ ઢાણે મોકલ્યો છે.

સિપાઈ—બાઈસાહેબ, તેં મત્રા ઠાક નાહીં. (તારાચંદ
તથા કુલકોર પ્રવેશ કરે છે.)

તારાચંદ શેઠ તુમચા નાંવ કાય ?

તારાં—(ચમકીને) હા ભાઈ કેમ શું કામ છે ?

સિપાઈ—ધ્યા હે પત્ર (પત્ર તારાચંદ લેછે.)

તારાં—આ પત્ર ઢાણે મોકલ્યો છે ?

સિપાઈ—શેઠ ત્યાચી મત્રા માહિતી નાહીં ખરા મી
જતો હો. (જાયછે)

(તારાચંદ-મનમાં પત્ર વાંચે છે)

કુલકોર—પ્રાણનાથ, એમાં શું લખ્યું છે. (મોંઢા સામું
જોઈને) અરે! આ શું? પ્રીયનાથ, આપનું મુ-
ખારવીંદ કેમ મંદ થઈ ગયું.

તારાં—પ્રિયા, હવે આપણો એકે ઇલાજ નથો.

ધુલ્લકોર—પ્રાણનાથ, શાનો ઈલાજ?

તારાં—પ્રિયા, તેનો વિચાર આપણે એકાંતે કરશું.

ધુલ્લકોર—પ્રિયપતિ, એનો ખરું પણ મારી છાતી કહ્યું
કરતી નથી. માટે ચાલો, આપણે એકાંતે જ-
ઘ ખુલાસો કરીએ.

તારાં—પ્રિયા, ત્યાં ત્યારે જવો તારી મરજી
(જવા માંડેછે કાગળ હાથમાંથી પડી જાયછે
તે મોતી ઉચકી વાંચેછે)

મોતી—ખરેખર મોટી આકૃત આવી લાગી છે, એ
પરમ દયાળુ પરમેશ્વર તારા વગર હવે આ
સંકટમાંથી કોણ છોડવનાર? મારા પ્રિયપ્રા-
ણપતિને શું બંધીખાતું! અરેરે પ્રભુ ધૂળ પ-
ડી આ અવનારમાં, બળયું આ જીવતર,
આવી મને મોત કેમ આપતો નથી, અરેરે,
(એટલામાં બેભાન થઈ પડે છે થોડી વારે
સાવધ થઈ.)

ગાયન

અરે પ્યારે જરા રહા મદદ મદદ વીણ કજ શુંદુઃખવાલા
રહા મગન મગન મન રહા દદીરહા. રહા—રહાં ટેક

લો બહાવસે બાળા શરણુ ઠડું હું સદા જો જળધારા
ધા અમન અમન પરધા લે સદરાહ ધા—ધા૦ ૧

ઓ લોભી લાલચું માતપીતાઓ, તમે શું આવી
રીતે નિરદોષ અબલાઓની ગરદન ઢાપી હેરાન કરોછો
બળ્યું એ સુખ, ધૂળ પડી એ અવતારમાં, કેવગર વિ-
ચારે અજ્ઞાન પણામાં બિચારી નિરદોષ પુત્રાઓને ગા-
ડી ઘોડે બેસનારા પૈસાદારના અલણુ, જુગારી, રંડા-
બાજ છોકરાઓ સાથે, માત્ર એક પૈસાની ખાતરજ, તે-
મને માન આપી, પોતાની નિરદોષ પુત્રીઓનો જન્મારો
બગાડો છો, અરેરે ઓ પાપીઓ, આવી રીતની
હમારી આંતરડી કકલાવ્યાથી તમારું ક્યાં લહું
થવાનું હતું, ઓ કપટીઓ, તમે આવો ક્ષંસો નાખો-
નાસી ગયા પણ હમારે હમારો આખો જન્મારો શી
રીતે યુબરવો. અરેરે (પડીબયછે,) મારા નક્ષીબમાં
જ બનવાનું હતું તે બન્યું મારા કુટેલા નંશીબ તેને
કાઈ શું કરે, અરે કાંઈ જઈ મારા પ્રિયપ્રાણપતિને છોડવે,
તો હું એમનો જનમ સુધી આભાર જીલીશ નહી, કાંઈ
કહે તારો જીવ આપ, અરે એ તો શું પણ મારા શરી-
રપરની આમડી કાઢી પગરખા બનાવી તેની

સેવામાં મારા પ્રાણનાથને બદલે અર્પણ કરવા તૈયાર છું
 યો સત્યવાદી દેવતાઓ, તમે તમારું સત્ય ક્યાં ગુમાવો
 સંતાર્થ બેઠા છો, મારાજીવી નિર્દોષ પણ તુચ્છ અપલા-
 પર કૃપાદૃષ્ટી કરી જુવો. અરેરે પ્રભુ! આને શું કહેવાય,
 જ્યારે મારા નશીબમાં આવા પ્રકારનું દુઃખ સરજેલું છે
 તો એથી મને મોત કેમ દેતો નથી, યો જગત જનની શું
 હજી કાંઈ બાકી રહ્યું છે, ખરા અંતઃકરણથી જો મારા
 પતી તરફ મારો પ્રેમ હશે તો પરમ દયાળુ પરમેશ્વર
 જલદી આ બંધનમાંથી તેમને મુક્ત કરશે, એટલું જ નહીં
 તો આ દુનીયામાં હું મારો જીવ એક પળવાર પણ
 ગુજારવા ચડાતી નથી (બે બાન થઈ પડે છે. પડદો પડે છે.)

અંક ૧ લો પ્રવેશ ૩ જો

સ્થળ કેદખાનું

હીરો—

ગાયન

જુવો જુવો નશીબ આવી રહ્યુંરે, (બે) ટેક
 મગન હરામી ચમન ખરાબી રહીતી મુજ મન માહે,
 શીખ ન માની માત પીતાની, લાગી તેની હાય. ૧
 સજ્જન છે તમે વિચારવાળા, કરોનેએ સમજ્યાલ;
 આવે સમે મને ડાણ છોડાવે ખુરા થયા છે હાલ. ૨

અંતરયામિ પ્રભુ મુરારિ કરોને મુજ કલ્યાણ;
 છોડુંકછોડું થાય ખરું પણ તાત કહે કલ્યાણ. ૩
 માટે મૂરારી સાહે તુ થાની કરું છું હું કલ્યાંત;
 દયા દધ દીન દાસને તારો નમી કહું આ વાર. ૪

માતપીતાનું વેણ ન માનવાથી આવી હાલ તે હું આ-
 વી લાગ્યો છું. અરેરે ઈશ્વર કેહેવત છે તે ખરી છે, માટે
 ઓ ખ્યારા સ્વદેશી ભાઈઓ, આ મારો એક દૃષ્ટાંત લ
 ધ ખૂબ વિચાર કરજો અને યાદ રાખજો કે, માતપીતાનું
 વેણ જે છોકરાઓ માનતા નથી તેઓના આખરે મારા
 જવા ખુરા હાલ થાય છે, એટલુંજ નહીં, પરંતુ પશ્ચા-
 તાપ કરી અતીશય દુઃખદાયક હાલતે કાળને વશ થાય છે.
 માટે માહરા ખ્યારા, સમજી સજ્જનો તમો પોતે જરા
 વિચાર કરો, જે આવે પ્રસંગે મારું કાણ છે,? સગા સ-
 હોદ્દર આદી મીત્રો સર્વ માત્ર પૈસાનાજ સગા હોય છે.
 (તારાચંદ પ્રવેશ કરે છે તેને જોઈ હીરો માથુ નીચે રાખી જુએ છે)
 તારા૦—પ્રિય પુત્ર શરમાય છે શા માટે, કીરતારેજ તુને
 તારા ગુનાની શીક્ષા બક્ષી છે.

હીરો—પીતા ઓ મારા વાહાલાપીતા, તમારું વેણ ન
 શાંભળવાથી હું આવા સંકટમાં આવી શીક્ષાને

પાત્ર થયો છું, મારે હવે માફ શું થશે, તેવીશું
 તમારે જરાએ સોચ કરવો નહીં. કર્યો કર્મ કાંઈ
 ભોગવ્યાવિના છુટકો નથી એ સર્વ મારે મારા
 કર્મને દોષ દેવો જોઈએ, પરંતુ, પીતાજી મારી
 આખેરની વખતે મારે તમારીપાસે કાંઈ માગી
 લેઉં છે, તે એજઠે તમારા શબ્દને ઊલંઘન ક-
 ર્યો તેની ક્ષમા, એટલુંજ નહીં, પરંતુ મારી
 નીરદોષ પ્રાણપ્રિયાપર, જે દુઃખનો વરસાદ
 વરસાવ્યો હતો તેથી તે ખીચારી સદા બળ્યા
 કરતી હશે, મારે મારા વાહલા પીતાજી,
 જ્યાંસુધી એ જીવે ત્યાંસુધી એને કોઈ
 પ્રકારનું દુઃખ ન પડે એવો કાંઈ બંદોબસ્ત
 કરવો. અરેરે અને વળી મારી વાહાણીમાતા,
 કે જણે મને નવ માસ પોતાના પેટમાં રાખી
 આ પૃથ્વીપર જન્મ આપ્યો તેની પાસેથી પણ,
 મારા ગુનાની આ અંતકાળના સમયે ક્ષમા
 બક્ષાવવી, કે જેથી હાલ હું જે આ દુની-
 આમાં દુઃખ પામ્યો છું પણ આવતા જન્મમાં
 તેના દામજીપી નીરદોષ અંતકરણમાંથી શી-

તળતાડપી શબ્દની ધ્વનીથી શાન્ત થઈશ.

(ખેલાન થઈ પડે છે)

તારાં—મારા વાહલા પુત્ર આટલો શા માટે દુઃખી થાય છે, જરા હીમત ધર, અને પરમ દયાળુ પરમેશ્વરપાસે માફ માંગ, જેથી તારૂં ભલું થાય.

હીરો—પીતાજી, હવે ભલું થઈ રહ્યું.

તારાં—એવો ખર્ચ પુત્ર, પરંતુ તું જે સાંભળી વર્તે તો સારું.

હીરો—પીતાજી તમો જન્મ કહેશો તેવી રીતે, વર્તવાને આ દાસ તૈયાર છે.

તારાં—પુત્ર ત્યારે સાંભળ, કચેરીમાં ગયાપછી તારે ત્યાં એક શબ્દ પણ બોલવો નહીં. અને એક મુંગા ગાંડા આદમી માફક જ થાય તે જોયા કરવું, એટલું જ નહીં, પરંતુ માથું નીચું રાખી પરમેશ્વરનું ધ્યાન ધરી કરવું.

હીરો—પીતાજી તમારું વેળ મારે માથે ચડાવું છું.

તારાં—મારા વાહલા પુત્ર, હવે હું જઈ છું.

હીરો—પીતાજી તમો સુખેથી પધારો (જાય છે)

અથવા રસતા.

૧રાહાંભાઈ તારાચંદ શેઠ નશીબવાન તો ખરા.

૨રાહાંભાઈ એમાં શું શક, ગાડોતળે આદમી ચંગ-

દાઈ મરણુ પામ્યો તેને શાની સજ થવીજેઈએ.

૧૨ાહાંજનમટેપ અથવા ખુનની.

૨૨ાહાંભાઇ, હીરાને તો રૂ(૫૦૦) નો દંડ કરી છોડી મુક્યો.

૧૨ાહાંઅરે લાઈ, પણ તુંને કાંઈ ખબરછે? હીરાને સજ તો થાત કારણ સાક્ષી પુરાવા પરથી જણાઈ આવ્યુંહતું જ એ એક કરમી કુંવર તેમના કુળમાં પેદા થયો છે. પણ જ્યારે રાજાએ હીરાને સવાલ પુછ્યો, ત્યારે તે માથું નીચુંરાખી એક દોવાના મુંગા આદમી માફક એક શબ્દ પણ બોલ્યાવગર ઉભો રહ્યો.

૨૨ાહાંહાં ભાઇ પછી શું થયું.

૧૨ાહાંજરા ધીરે થા ભાઇ, અને હું જ બોલું તે શાંભળીલે, હીરાએ જ્યારે જખાખ આવ્યો નહીં, ત્યારે રાજાએ પુછ્યું કે શું તેમુંગો છે તેટલામાં ખુન થએલા આદમીનો ભાઈ જ વાદીતરીકે હાજર હતો તે એકદમ ગુસ્સાથી વચમાંઉઠી મોલવા લાગ્યો જ માહારાજ એ ટોંગ કરે છે. ગાડી હાંકતી વખતેતો મોટા ધાંટા કાઢી બેરથી પોઈસ પોઈસ કરતો હતો. તે ઉપરથી રાજાએ

હારાને ૩ (૫૦૦) દંડ કરી છોડી મુકયો.
 ૨ રાહાં અરર, ત્યારે તેઓ પોતાની મેળેજ કસાઈ ગયા.
 ૧ રાહાં હાસ્તો, ત્યારેજ તો જીવો ત્યાંથી ખુશી થતાં
 તેઓ આવે છે.
 ૨ રાહાં લાઇ, યાત્ર ત્યારે એમાં આપણું શું વળવાનું.
 (જાય છે)

અંક ૧ લો પ્રવેશ ૪ થો

સ્થળ-હીરાનો ઝોરડો.

મોતી-પ્રિયપતિ પરમ દયાળું પરમેશ્વરે આખરે કૃપા
 દૃષ્ટીથી નીધા કરી.

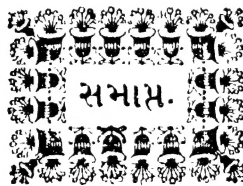
હીરો-પ્રિયા, ખરી વાત, એના શીવાય આવા સંકટ
 કાણ નોવારણ કરી શકે ?

મોતી-પ્રાણનાથ તેથીજ તે પેદા કરનાર, જગતનું
 પાળણ કરી ઓદ્ધાર કરનાર, સર્વવ્યાપક અંતર-
 યામી, એવો જ સચ્ચીદાનંદ પ્રભુ, તેની સાનંદ-
 શ્ર્વથી એકચિત્તે પ્રાર્થના કરવી યોગ્ય ધારૂં છું.

હીરો-પ્રીયા મારી વાહાલી પ્રીયા હું તારા મતને પુરતો
 મળતો છું.

ગાયન

પ્યારા પ્રભુની મેહરથઈ, રીસજરા ન મનધરી;
 મદદ થઈ અતી ધણી, થુ થુ થઈ જગે સડા.—ટેક
 તું છે કૃપાળું ને વળી, ભક્ત રક્ષક શીરોમણી,
 ગણી શકે ન ડોજરી, વાંઝ કરે જો તું ધણી. ૧
 નમી પ્રભુ પાયેં પડો, દાન દઈ દયા ધરો;
 શરણ રાહી સ્મરણ કરો, નિર્મે થઈ પ્રભુ ભજો. ૨
 પ્યારા સુણો સુજનો એ, રીસતજી ધ્યાન ધરો;
 ખસો પડે ન એ જગે, કરે ક્ષમા પ્રભુ ખરો, ૩
 એ છે ધણું પ્યાડું ખરું, માત્ર મત્તીદાનું બહું,
 કામે ન આવે કોસઈ, ઘણી વીનાનું જર બઝયું, ૪
 સર્વ મિત્રો સગામળી, કરે નજર જો જર ભણી,
 નછેજ અંતે કો ધણી, હીતકરે પ્રભુ ધણી. ૫

પરમ પ્રિયમિત્ર.

પ્રિય મિત્ર કહું એક વાત, ધરી મનમાંહે
યશ આપી કીધો છે શાંત, પ્રભુ જગરાયે
મીજલસમાં દીધુંરે માન, કહું શું આજ
ત્રણ લોકમાં વાધ્યું નામ. કૃપા કીધી રામે
મન મારું ધણું વ્યકલાએ, પ્રભુ સા કાજ
નમી વહુ તુને આત્માર, સુણી ધર ધ્યાને
મોહ વ્યાપી મદન આ કામ, બળી હરખાએ
હરનામ ભજે ન લગાર, પછી પરતાએ
નવ આવે કદી એ શાન, જરા દરબારે
દામ દામ ભજી ધરમાંહે, નહીં સરમાંએ,
સઉ વાત કરે પ્રભુ હાય, મને કાંઈ થાયે.
જગ ડાગ ધરે બદ નામ, દેયા દીધો આજ
મદ વ્યાપી કુડો બહું કામ, ખરે ન ધરાયે
નાહીં વસે કદી કાંઈ ભાન, ફરી અથડાએ
દાસ તારાનો વલી દાસ, ક્ષમા કરી ધાજ
સર્વ વ્યાપક ઇશ ને આજ, કહ્યું ભગવાને.

બાહર ખખર.

છશકનો મકર.

યાને

ખુબસુરતીનો ફશાદ.

એ નામનું અતિ રમુજ તેમજ હાસ્યકારક વ્યાસરે
અરેબીઅન નાઈટ્સ જેવડું પુસ્તક કે જેમાં ઈશક અ-
દુરાથી કેડી અસર ઉપજાવનારી આફનો, આદશાહી
કુટુંબોમાં શેહેન્શાહોની ખુવારોનો અતિરાય ખુબસુર-
તીના મોહરૂપો કામમાં વ્યાપીને વગર દંદે દંદી બની દી-
લદાર પાસે લીન થઈ દીલદારીને માટે અરજ કરવા લાગ્યા,
એશિયાય ખુબસુરતીએ માથાપરનો દીવાનો એના બુસ્સા-
થી કીદા થઈ જંગલે જંગલ દીવાના મજનુની માફક કેવી
રીતે બટકવાને શરૂ કરી, તે સર્વ નીવેદન કર્યું છે, એ
પુસ્તક માટે અગાઉ આશ્રય આપનાર પાસે રૂ ૧ અને
પાછળથી રૂ ૧-૮--૦ લેવામાં આવશે. અગાઉ આશ્રય
આપનારના નામ પુસ્તકમાં છપાવવામાં આવશે. આ-
શ્રય આપનારના નામ નીચે લખેલે ઠેકાણે મોકલાવી
આપવાં. નોટપેડ કાગળો લીધામાં આવશે નહીં.

તા. ક. આહોકાની સંખ્યા ધારી મુજબ થયાથી આ
પુસ્તક થોડા વખતમાં છપાઈ બહાર પડશે.

મનમોહનદાશ જમનાદાશ.

નં ૦ ૩ કાળકાદેવી રોડ, મુંબઈ.

